

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO.410.002.02.2017

P/17/071

Tekst ujednolicony

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

ul. Kilińskiego 210, 90-980 Łódź

T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90

llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/071 – Zapobieganie i przeciwdziałanie cyberprzemocy ¹ wśród dzieci i młodzieży
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Ryszard Lewiński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LLO/47/2017 z dnia 20 lutego 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Komenda Powiatowa Policji w Bełchatowie, ul. 1 maja 7 (dalej: <i>Komenda</i>)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Karol Mielczarek, Komendant Powiatowy Policji w Bełchatowie ² (dowód: akta kontroli str. 9)

II. Ocena³ kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Cyberprzemoc wśród dzieci i młodzieży to zagrożenie szczególne (wyjątkowe), z uwagi na jego specyfikę wynikającą z wysokiego poziomu zaawansowania technologicznego środowiska, w którym występuje (Internet, telefony komórkowe), a także osób (nieletnich), których dotyczy. Komenda, w okresie od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2016 r. (dalej: *okres objęty kontrolą*), nie podjęła działań systemowych mających na celu identyfikację poziomu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu powiatu bełchatowskiego. Ograniczono się do doraźnych, nieudokumentowanych analiz, które wg złożonych wyjaśnień, miały potwierdzać niski poziom zagrożenia cyberprzemocą. Komenda nie prowadziła, wśród mieszkańców powiatu bełchatowskiego, badania społecznego, w zakresie postrzegania przez mieszkańców występowania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży. Komenda nie otrzymywała od Komendantów Głównego i Wojewódzkiego Policji wytycznych i zaleceń dotyczących postępowania ze zdarzeniami związanymi z cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży.

Współpraca Komendy z organami administracji publicznej i organizacjami społecznymi, w zakresie profilaktyki wychowawczej i edukacji na rzecz bezpieczeństwa dzieci i młodzieży w Internecie, polegała głównie na zorganizowaniu w 2015 r., wraz ze Społeczną Akademią Nauk, Wydziałem Zamiejscowym w Bełchatowie (dalej: SAN) kampanii pn. „Tydzień na rzecz bezpiecznego Internetu”, pod honorowym patronatem samorządów powiatu i gmin z terenu powiatu bełchatowskiego. Natomiast współpraca z podmiotami ochrony

¹ Cyberprzemoc to wyzywanie, straszenie, nękanie, ośmieszanie itp. drugiego człowieka przy użyciu Internetu lub telefonu komórkowego (PWN, Internetowy słownik języka polskiego).

² pełniący obowiązki Komendanta od 10 października 2015 r., Komendant od 1 grudnia 2015 r.

Uprzednio funkcję Komendanta pełnili: Renata Kasprzyk-Papierniak (od 15 listopada 2010 r. do 7 maja 2013 r.) Sławomir Barasiński (od 8 maja 2013 r. do 9 października 2015 r.),

³ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

prawnej sprowadzała się do ogniskowania uwagi na terminowości i wysokiej jakości prowadzonych postępowań przygotowawczych.

Policjanci Komendy w latach 2015-2016 przeprowadzili 34 prelekcje dla 2.193 osób, w których omawiano m.in. zagadnienie cyberprzemocy, a także w 2015 r. uczestniczyli w kampanii „Tydzień na rzecz bezpiecznego Internetu w powiecie bełchańskim”. Natomiast za okres od 2013 do 2014 r. Komenda nie była w stanie odtworzyć obrazu aktywności profilaktycznej z zakresu cyberprzemocy z uwagi, jak wyjaśniono, na upływ okresu archiwizacji pism.

NIK zwraca uwagę na fakt, że dostępny w codziennej pracy Komendy system informatyczny *System Wspomagania Dowodzenia* (dalej: SWD) nie daje możliwości szybkiego wygenerowania statystyki zdarzeń o charakterze cyberprzestępczości i cyberprzemocy, w tym dotyczących dzieci i młodzieży.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Prawidłowość i rzetelność podejmowanych działań dotyczących identyfikowania zagrożeń w zakresie cyberprzemocy dzieci i młodzieży

Opis stanu
faktycznego

W dokumencie *Priorytety i Zadania Priorytetowe Komendanta Głównego Policji na lata 2016-2018* zapisano priorytet nr 2 *Podniesienie skuteczności działań Policji w identyfikacji i zwalczaniu największych współczesnych zagrożeń w tym cyberprzestępczości*. Zadania przewidziane do realizacji dla Komend Wojewódzkiej Policji (dalej: KWP) w ramach ww. priorytetu zakładały intensyfikację prowadzenia form pracy operacyjnej w zakresie zwalczania cyberprzestępczości. W poprzedniej wersji dokumentu na lata 2013-2015 nie zawarto priorytetu dotyczącego cyberprzestępczości.

W Komendzie Głównej Policji (dalej: KGP) opracowana została *Koncepcja działań Policji w zakresie profilaktyki społecznej na lata 2015-2018*⁴. Jak wskazano w ww. dokumencie, na potrzeby jego opracowania podjęte zostały prace diagnozujące obszary zagrożeń wskazane przez policjantów realizujących zadania z zakresu prewencji kryminalnej na podstawie, których cyberzagrożenia znalazły się wśród trzech najważniejszych obszarów zagrożeń, obok narkotyków i bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W dokumencie tym zaproponowano rozwiązania organizacyjno-funkcjonalne mające na celu zwrócenie uwagi na potrzebę wzmocnienia realizacji przez Policję działań profilaktycznych na poziomie komend powiatowych, miejskich i rejonowych Policji oraz komisariatów Policji, mających wpływ na wzrost poczucia bezpieczeństwa społeczeństwa, inicjowanie i prowadzenie działań profilaktycznych przez Policję zgodnie z potrzebami i oczekiwaniami ze strony lokalnej społeczności. Przewidziano, na poziomie komend powiatowych Policji, wydzielenie policjantów w liczbie stosownej do kategorii jednostki organizacyjnej Policji zajmujących się wyłącznie profilaktyką, współpracujących z innymi policjantami w jednostce oraz policjantami podległych komisariatów i posterunków. Jako strukturę docelową na poziomie komend powiatowych wskazano zespół lub sekcję o stanie liczbowym odpowiadającym kategorii jednostki organizacyjnej Policji. Wśród obszarów działania i zadań tych komórek organizacyjnych wymieniono m.in.:

⁴ Do 2015 r. nie funkcjonował dokument o podobnym charakterze.

- inicjowanie, przygotowywanie i wdrażanie przedsięwzięć z zakresu profilaktyki społecznej, w oparciu o zagrożenia występujące na terenie powiatu,
- pozyskiwanie partnerów pozapolicyjnych do udziału w zainicjowanych i realizowanych przedsięwzięciach profilaktycznych,
- realizację i koordynowanie zadań wynikających z krajowych i wojewódzkich przedsięwzięć z zakresu profilaktyki społecznej.

Zgodnie z regulaminem⁵ Komendy, do zadań *Zespołu do Spraw Nieletnich i Patologii*, którego obsadę stanowiło od 4 do 5 policjantów, należały:

- analiza wyników oraz koordynacja działań w obszarze małoletnich/nieletnich na podległym terenie w zakresie prewencyjnym, dochodzeniowo-śledczym, operacyjnym;
 - okresowe analizy i oceny, mające na celu badanie rozmiaru i struktury przestępczości oraz charakterystykę nieletnich sprawców czynów karalnych i metod ich działania;
 - wykrywanie popełnionych przez nieletnich czynów zabronionych oraz przejawów demoralizacji, ujawnianie i eliminowanie źródeł zagrożenia demoralizacją i przestępczością nieletnich;
 - ściganie sprawców przestępstw i wykroczeń popełnionych na szkodę nieletnich/małoletnich lub wspólnie z nimi oraz ujawnianie i rozpoznawanie przypadków braku opieki nad nieletnimi/małoletnimi, bądź zaniedbań opiekuńczo-wychowawczych;
 - prowadzenie czynności w zakresie poszukiwań nieletnich oraz zaginionych małoletnich;
 - współdziałanie z sądami (wydziałami rodzinnymi i nieletnich), przedstawicielami administracji rządowej, samorządowej oraz organizacjami społecznymi w ramach realizacji zadań w zakresie zapobiegania i zwalczania wszelkich patologii wśród nieletnich/małoletnich, z uwzględnieniem programów prewencyjnych i profilaktycznych;
 - wymiana informacji o nieletnich/małoletnich pomiędzy pionami i komórkami Policji;
 - prowadzenie dokumentacji - teczek zgodnie z unormowaniami resortowymi.
- (dowód: akta kontroli str. 11-102, 166-176)

Komenda nie przeprowadzała systemowych analiz dotyczących poziomu zagrożenia cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży na terenie powiatu bełchatowskiego. Pierwszy Z-ca Komendanta Powiatowego Policji w Bełchatowie (dalej: Zastępca) wyjaśnił, iż Komenda poprzestała na określaniu ww. zagrożenia w drodze doraźnego wglądu w dane systemu informatycznego Policji, z uwagi na relatywnie niski jego poziom w stosunku do innych zagrożeń. Analizy prowadzone były wyłącznie doraźnie, dostosowane do bieżących potrzeb i nie przybierały formy pisemnej. Analizy doraźne przeprowadzali policjanci realizujący zadania w zakresie profilaktyki na potrzeby projektowanych działań profilaktycznych. Jak wyjaśnił Zastępca, z analiz tych wynikało, iż stan zagrożenia cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży był relatywnie niski.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

W okresie objętym kontrolą Komendant Główny Policji oraz Komendant Wojewódzki Policji w Łodzi nie kierowali do Komendy wytycznych i zaleceń dotyczących postępowania ze zdarzeniami związanymi z cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

⁵ Regulamin KPP w Bełchatowie z dnia 08.08.2013 r. zastąpiony przez Regulamin z 26 maja 2015 r. w którym dokonano zmian 15 lutego 2016 r.

W skład zespołu koordynującego Rządowy program wspomagania organów prowadzących szkoły w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w latach 2015–2018 – „Bezpieczna+” wchodził m.in. przedstawiciel Komendy Głównej Policji. Program przewidywał wsparcie szkół w ww. zakresie m.in. przez Policję.

Zastępca wyjaśnił, iż Komenda nie dysponuje wytycznymi w zakresie aktywności w ramach Rządowego programu „Bezpieczna+”, jednakże bełchatowscy policjanci w ramach aktywności prewencyjnej i profilaktycznej prowadzą szkolenia dla zainteresowanych rad pedagogicznych szkół wszystkich szczebli z terenu powiatu bełchatowskiego w obszarach ukierunkowanych na podniesienie poziomu bezpieczeństwa uczniów.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 224-255)

Zastępca wyjaśnił, iż Komenda, w zakresie identyfikowania, zapobiegania i przeciwdziałania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży, współpracowała: ze szkołami wszystkich szczebli i przedszkolami, SAN, Naukową i Akademicką Siecią Komputerową (dalej: NASK) oraz Fundacją Dzieci Niczyje.

(dowód: akta kontroli str. 224-255)

Komenda nie współpracowała z innymi podmiotami w zakresie identyfikowania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży, natomiast zakres współpracy Komendy w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy został zaprezentowany w pkt. 2 „*Prawidłowość i skuteczność podejmowanych działań profilaktycznych niniejszego wystąpienia*” części trzeciej niniejszego wystąpienia.

Zastępca wyjaśnił, iż w okresie objętym kontrolą Komenda nie podejmowała działań operacyjno-rozpoznawczych, ukierunkowanych na identyfikowanie cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży. Powodem niepodejmowania tych działań był brak odpowiedniego wyposażenia sprzętowego oraz przygotowanych specjalistów. Z-ca wskazał, iż wyspecjalizowana komórka obejmująca zakresem swego działania przedmiotowe zjawisko funkcjonuje w Komendzie Wojewódzkiej Policji w Łodzi i realizuje działania dotyczące całego województwa.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

Jak wyjaśnił Zastępca, policjanci współdziałają z podmiotami ochrony prawnej w zakresie zapobiegania i zwalczania przestępczości ogniskując swoją uwagę na terminowości i wysokiej jakości prowadzonych postępowań przygotowawczych, w tym w zakresie cyberprzemocy. W 2015 r. Komenda wraz SAN przeprowadziły kampanię pn. „*Tydzień na rzecz bezpiecznego Internetu*”, pod honorowym patronatem samorządów powiatu i gmin z terenu powiatu bełchatowskiego.

(dowód: akta kontroli str. 203-223)

Zastępca wyjaśnił, iż Komenda nie opracowywała odrębnych analiz w zakresie zjawiska cyberprzemocy, poprzestając na systematycznym monitorowaniu poziomu zagrożenia ujawnionym w comiesięcznych biuletynach statystycznych i rozpoznaniu opartym o analizę własnych materiałów poszczególnych postępowań w sprawach karnych i nieletnich. Analizy te nie miały formy pisemnej. Komenda nie prowadziła badania społecznego w zakresie postrzegania przez mieszkańców powiatu bełchatowskiego problemu cyberprzemocy.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na niedokonywaniu diagnozy zagrożeń związanych z cyberprzemocą i braku systemowych analiz występowania tego zjawiska wśród dzieci i młodzieży.

Zgodnie z § 30 ust. 1 pkt 19 zarządzenia nr 1041 Komendanta Głównego Policji, w zakresie działania Komendy, jest analizowanie zjawisk kryminogennych oraz rozpoznanych zagrożeń przestępczością, ze szczególnym uwzględnieniem zjawisk patologicznych dotyczących dzieci i młodzieży.

Niepodjęcie systemowych działań w odniesieniu do zjawiska cyberprzemocy wśród małoletnich Zastępca Komendanta uzasadnił niską liczbą czynów zabronionych z tego zakresu.

Zdaniem NIK, potrzeba dokonywania diagnozy zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży oraz analiz jego skali nie może być uwarunkowana przeświadczeniem o marginalnym charakterze tych zdarzeń. Brak ww. działań takiej diagnozy oraz analiz nie sprzyja rozpoznaniu bieżących zagrożeń oraz istniejących potrzeb działania w tym obszarze, obejmujących np. uczniów różnych typów szkół.

Ocena częściowa

Nie podejmowano działań systemowych mających na celu identyfikację poziomu zagrożenia cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży powiatu bełchatowskiego. Nie przeprowadzono wśród mieszkańców powiatu bełchatowskiego, badania społecznego, w zakresie postrzegania przez mieszkańców występowania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży.

Prawidłowość i skuteczność podejmowanych działań profilaktycznych

Opis stanu
faktycznego

Według stanu na 30 września 2016 r.⁶, na terenie powiatu bełchatowskiego funkcjonowały: 34 szkoły podstawowe, do których uczęszczało 7.671 uczniów, 21 gimnazjów z 3.299 uczniami, 5 szkół zasadniczych z 535 uczniami, 8 liceów ogólnokształcących (bez liceów dla dorosłych) z 1.826 uczniami, 5 techników z 1.334 uczniami i jedna szkoła specjalna do której uczęszczało 23 uczniów.

Zastępca wyjaśnił, iż Komenda nie jest w stanie odtworzyć aktywności profilaktycznej w obszarze cyberprzemocy za lata od 2013 r. do 2014 r. z powodu upływu okresu archiwizacji pism.

(dowód: akta kontroli str. 224-242)

W latach 2015-2016 Komenda przeprowadzała prelekcje dla uczniów szkół z terenu powiatu bełchatowskiego, ich rodziców i nauczycieli w tematach dotyczących łącznie cyberprzemocy, odpowiedzialności karnej, w tym odpowiedzialności nieletnich oraz zagrożeń związanych z zażywaniem substancji psychotropowych.

W 2015 r. przeprowadzono pięć takich prelekcji dla 620 rodziców (uczniów trzech zespołów szkół ponadgimnazjalnych, jednego gimnazjum i jednej szkoły podstawowej) oraz cztery prelekcje dla 182 uczniów czterech szkół (dwie szkoły podstawowe i dwa gimnazja).

W 2016 r. przeprowadzono 21 prelekcji dla 1.121 uczniów 21 szkół (sześć szkół podstawowych, 11 gimnazjów, trzy zespoły szkół ponadgimnazjalnych i jeden specjalny ośrodek wychowawczy) oraz jedną prelekcję dla 70 rodziców uczniów

⁶ Dane pozyskano ze strony Internetowej www.cie.men.gov.pl

gimnazjum. Ponadto policjanci przeprowadzili prelekcje dla kadry pedagogicznej i uczniów (łącznie 120 osób), oraz dla kadry pedagogicznej i rodziców uczniów (łącznie 30 osób). Dwie prelekcje odbyły się dla rodziców dzieci szkoły podstawowej (50 osób) i gimnazjum (70 osób).

(dowód: akta kontroli str. 224-242)

Współpraca Komendy z SAN w zakresie przeciwdziałania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży, polegała na zorganizowaniu wspólnie, (przy czym SAN był głównym organizatorem), w dniach od 23 lutego do 3 marca 2015 r. kampanii profilaktyczno-edukacyjnej pod hasłem „Tydzień na rzecz bezpiecznego Internetu w powiecie bełchatowskim”. Jak wyjaśnił Zastępca, Policjanci spełniali rolę ekspertów, podczas zajęć warsztatowych prowadzonych przez studentów, w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa w sieci internetowej. Podczas każdego spotkania, w ramach ww. kampanii, policjanci omawiali aspekt prawny nagannej aktywności w cyberprzestrzeni. Ponadto policjanci byli prelegentami w szkoleniach prowadzonych w ramach kampanii dla rad pedagogicznych i rodziców uczniów. W kampanii wzięło udział 23 studentów, 21 policjantów i 16 wykładowców akademickich, którzy przeprowadzili zajęcia warsztatowe dla 4.500 uczniów szkół wszystkich szczebli, 15 spotkań ogólnokształcących z rodzicami oraz seminarium dla 364 osób spośród kadry dydaktycznej bełchatowskich szkół i przedszkoli, policjantów, strażników miejskich, pracowników instytucji pomocowych i zainteresowanych problematyką organizacji pozarządowych.

W dniu 28 stycznia 2016 r. Komenda zawarła z SAN porozumienie o współpracy. Celem porozumienia była wzajemna współpraca, a jej szczegółowe zasady, zakres i przedmiot regulować miały odrębne umowy. Komenda nie przedstawiła do kontroli umów zawartych na podstawie ww. porozumienia, których celem było identyfikowanie, zapobieganie i przeciwdziałanie cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

Zastępca wyjaśnił, iż współpraca z NASK i Fundacją Dzieci Niczyje realizowana była w ramach inicjatywy konkursowej Dzień Bezpiecznego Internetu 2015 i polegała na zgłoszeniu udziału, pozyskanie materiałów i informacji z przebiegu kampanii. W ramach tej współpracy nie organizowano bezpośrednich spotkań.

(dowód: akta kontroli str. 203-223, 242-255)

W Komendzie nie prowadzono planowej akcji szkolenia w zakresie doskonalenia umiejętności profilaktycznych policjantów zajmujących się cyberprzemocą. Jednakże jeden policjant uczestniczył w szkoleniu⁷ w dniu 18 września 2015 r. i dwie policjantki w szkoleniu⁸ w dniu 14 grudnia 2015 r., zorganizowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Łodzi. 21 policjantów uczestniczyło w seminarium zorganizowanym w 2015 r. podczas kampanii „Tydzień bezpiecznego Internetu w powiecie bełchatowskim” oraz jeden policjant uczestniczył w szkoleniu zorganizowanym w dniu 21 października 2015 r. i prowadzonym przez ekspertów z NASK na temat „Dzieci i młodzież w Internecie”.

(dowód: akta kontroli str. 224-242, 266-267)

Zastępca wyjaśnił, iż proces doskonalenia zawodowego oraz podnoszenia kwalifikacji funkcjonariuszy niewątpliwie jest istotnym elementem służby każdego policjanta, jednakże planując, a następnie kierując podwładnych na kursy oraz

⁷ Szkolenie zatytułowane „Zagrożenie cyberprzestępczością”.

⁸ Szkolenie zatytułowane „Ochrona dzieci przed przemocą seksualną”.

szkolenia, Komendant Powiatowy Policji w Bełchatowie zobowiązany jest wziąć pod uwagę przede wszystkim konieczność zapewnienia ciągłości pracy w poszczególnych komórkach organizacyjnych gwarantujących zapewnienie bezpieczeństwa i ochrony życia mieszkańcom powiatu bełchatowskiego. Dodatkowo ilość funkcjonariuszy kierowanych na kursy uzależniona jest od liczby miejsc przydzielonych bełchatowskiej Komendzie na przedsięwzięcia szkoleniowe.

(dowód: akta kontroli str. 266-267)

Zastępca wyjaśnił, iż policjanci bełchatowscy w działalności profilaktycznej wykorzystywali systematycznie i wielokrotnie materiały opracowane przez NASK korzystając ze strony Internetowej NASK oraz korzystali z materiałów otrzymanych z KWP. Zastępca zaznaczył, iż Komenda nie prowadzi rejestru wykorzystywanych materiałów.

(dowód: akta kontroli str. 224-242)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W Komendzie nie dokonywano ewaluacji działań profilaktycznych realizowanych w formie prelekcji dla uczniów, ich rodziców i nauczycieli, dotyczących zagadnienia cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży.

Zastępca wyjaśnił m.in., iż prelekcje nie były udokumentowane notatkami służbowymi czy urzędowymi, bądź raportami, albowiem obowiązek takowy nie wynika z pragmatyk dotyczących policyjnych czynności profilaktycznych innych niż programy referencyjne. W ramach doraźnych czynności profilaktycznych – pogadanek, prelekcji, etc., nie prowadzono także ewaluacji w postaci testów przed i po prelekcji, gdyż obowiązek ewaluacji dotyczy wyłącznie programów policyjnych, o ile autorzy przyjmą ten sposób weryfikowania efektów, natomiast wymienione powyżej prelekcje nie były realizowane w ramach jakiegokolwiek programu.

(dowód: akta kontroli str. 266-267)

NIK wskazuje, że podejmowanie jakiejkolwiek działalności profilaktycznej (w tym przypadku w obszarze cyberprzemocy rówieśniczej) bez kompleksowej identyfikacji tego zjawiska (co przedstawiono w pkt 1 wystąpienia) oraz przy braku ewaluacji podejmowanych działań powoduje, że ich skuteczność nie jest znana.

Ocena częściowa

W latach 2015 - 2016 funkcjonariusze Komendy podejmowali działania profilaktyczne dotyczące cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży. Zorganizowali 34 prelekcje dla 2.193 uczestników, których przedmiotem była problematyka cyberprzemocy. Jednak niedokonywanie w szczególności analiz skali tego zjawiska oraz brak ewaluacji realizowanych działań powodowało, że skuteczność tych działań w rzeczywistości nie była znana. W planach szkoleń funkcjonariuszy nie ujęto szkoleń w zakresie profilaktyki i przeciwdziałania cyberprzemocy.

Prawidłowość i skuteczność reakcji na stwierdzone akty cyberprzemocy

Opis stanu
faktycznego

Do Komendy wpłynęły cztery zawiadomienia od rodziców lub opiekunów dzieci o podejrzeniu popełnienia przestępstwa i wniosków o ściganie w zakresie cyberprzemocy oraz pięć zawiadomień zgłoszonych przez inne osoby o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w związku z cyberprzemocą wśród dzieci i młodzieży. Wszystkie postępowania wszczęte w związku z ww. zawiadomieniami zakończono

przekazaniem materiałów do sądu rodzinnego. Do Komendy nie wpłynęły zawiadomienia o popełnieniu wykroczeń związanych z cyberprzemocą

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

W okresie objętym kontrolą do Komendy nie były zgłaszane, ustne i pisemne skargi pokrzywdzonych, w sprawach o przestępstwa ścigane z oskarżenia prywatnego w zakresie cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

W Komendzie nie inicjowano wdrożenia odrębnych procedur służących rozpoznawaniu zagrożeń uczniów cyberprzemocą. Podczas rozpoznawania tych zagrożeń wykorzystywano obowiązujące powszechnie procedury Policji pozyskiwania informacji o popełnieniu czynów zabronionych.

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

Komenda nie ewidencjonowała odrębnie (w oddzielnych katalogach) w programie komputerowym SWD przypadków dotyczących cyberprzemocy z uwagi na brak w SWD odpowiednich modułów informatycznych. Dlatego też, brak było możliwości selekcji i wygenerowania z systemu SWD danych dotyczących popełnianych przestępstw i wykroczeń z zakresu cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży.

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

Komenda nie była dotychczas kontrolowana w zakresie cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży oraz nie była objęta tematycznym nadzorem szczególnym ze strony Komendanta Głównego Policji i Komendanta Wojewódzkiego Policji.

(dowód: akta kontroli str. 224-240)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwaga dotycząca
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że dostępny w codziennej pracy KPP system informatyczny SWD nie daje możliwości szybkiego wygenerowania statystyki zdarzeń o charakterze cyberprzestępczości i cyberprzemocy, w szczególności dotyczącej dzieci i młodzieży. W przypadku potrzeby uzyskania danych w tym zakresie konieczne jest ręczne i czasochłonne przeglądanie wszystkich zdarzeń.

Ocena częściowa

Funkcjonariusze Komendy prawidłowo reagowali na zgłoszone przypadki cyberprzemocy. Nie zostały wprowadzone odrębne procedury wewnętrzne służące do ujawniania przypadków cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży. Działalność Komendy nie była w okresie kontrolowanym objęta nadzorem i kontrolą KGP i KWP

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁹, wnosi o prowadzenie działalności profilaktycznej w obszarze przeciwdziałania cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży, w oparciu o rzetelną diagnozę skali tego zjawiska, uwzględniającą podejmowanie czynności ewaluacyjnych, pozwalających na ocenę efektów realizacji zaplanowanych działań.

⁹ Dz. U. z 2017 r., poz. 524.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 10 kwietnia 2017 r.

Tekst ujednolicony na podstawie uchwały (znak: KPK-KPO.443.085.2017) Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 26 czerwca 2017 r. w sprawie zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, zgodnie z art. 61b ustawy o NIK.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

Dyrektor
Przemysław Szewczyk

.....
podpis